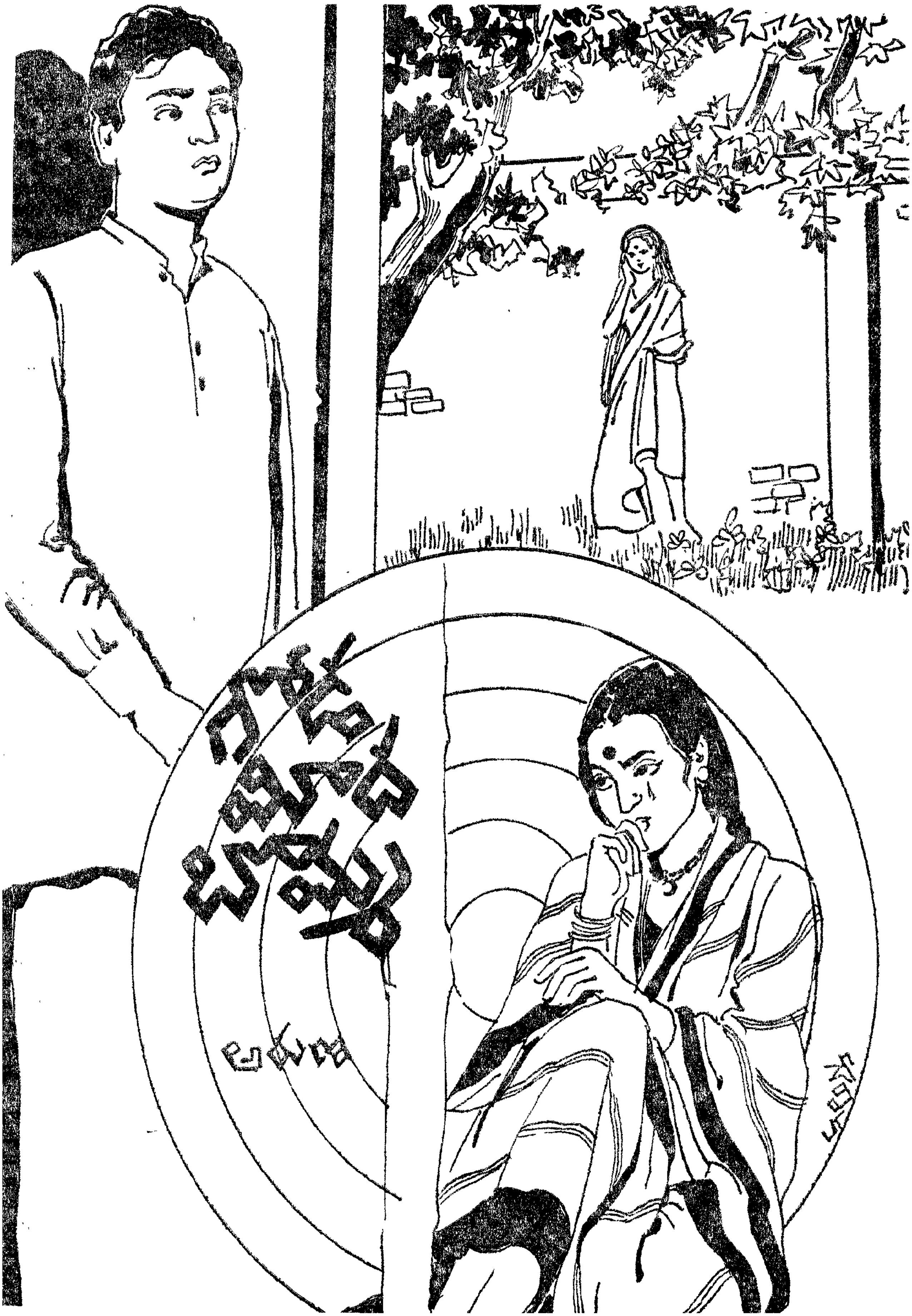

నేను, నా స్నేహితుడు లక్ష్మణరావు క్లాసులో ఒకే బెంచిమీద కూర్చుని చదువుకున్నాము. అందుకే నేమో మా ఇద్దరి ఆశయాలు ఒక్కటైనాయి. ఒకే ఆదర్శంతో మా ఇద్దరి మనస్సులు ఏకీభవించాయి. అప్పటికి మేమింకా కాలేజీలో చదువుతూనే వున్నాము. పొంగేపొంగే పాలలాంటిది మా వయస్సు. క్షణికోద్రేకంపాలు ఎక్కువగా వుంది మా రక్తంలో.

"జీవితం రాత్రిలాంటిది. సుఖం కలలాంటిది. అవునా?" అన్నాను ఒకరోజు సాయంత్రం వాడితో.

"అవును!" అన్నాడు వాడు తలూపుతూ.

"అందుకని కేవలం ఆ కలలాంటి సుఖాన్నాశించి మనం ఆదర్శాన్ని వదలుకోకూడదు." అన్నాను.

"అంటే?" అన్నాడు వాడు అర్థంకానట్టు ముఖంపెట్టి.

"ఈ రోజుల్లో స్త్రీలకు ఎన్నో సమస్యలు వున్నాయి. ఇందులో ముఖ్యమైనది వివాహం. ఆర్థిక స్తోమతులేని వారింట్లో జన్మించిన కన్యల కలలు కలలుగానే మిగిలిపోతున్నాయి— కారణం మనకు తెలుసు—"

"ఏదైనా ఉపన్యాసమా?" అన్నాడు నవ్వుతూ.

"వినరా బాబు! ఏం, అందువలన నే నీనాడు ఒక నిశ్చయానికి వచ్చేశాను." అన్నాను.

"ఏమిట్రోయ్ అది?" అన్నాడు వాడు సంభ్రమాశ్చర్యాలలో మునిగితేలుతూ.

"మరేం గాబరాపడకు. నేను అందవిహీనమైన చదువురాని పిల్లను కట్నం తీసుకోకుండా వివాహం చేసుకుంటాను. ఇది నా దృఢనిశ్చయం—" అన్నాను.

అప్పటికి అయిదు సంవత్సరాలక్రితం వెలువడిన ఆ మాటలు ఎంతో ఆత్మవిశ్వాసంతో అన్నవి.

లక్ష్మణరావు నవ్వాడు: "నిజంగానా?" అన్నాడు.

"నిజం! ముమ్మాటికి నిజం!" అన్నాను.

"అయితే నేనూ అంతే!" అన్నాడు వాడు.

ఒక రాత్రిపూట తన శరీరాన్ని తానే ఆహూతి చేసుకుంటూ వెలుగుతున్న క్రొవ్వొత్తిముందు నిల్చుని మే మిద్దరం ఇలా ప్రతిజ్ఞచేసుకున్నాం. మా ఈ ప్రతిజ్ఞలకు ఆ వెలుగుతున్న క్రొవ్వొత్తి మా మనస్సులుతప్ప మరి సాక్ష్యంలేదు.

మా ఆదర్శాలు కేవలం మాటలలో మాత్రం వ్యక్తంకాలేదు. చేతలలోకూడ మా శక్తికొద్దీ ప్రయత్నించి విజయం సాధించాము.

మామయ్య ఎన్నిసంబంధాలు తెచ్చినా తిరస్కరించేసరికి అమ్మ సందిగ్ధావస్థలోపడింది. మామయ్య, అమ్మ, బాబాయి నేను ఎవరినో ప్రేమించానని నిశ్చయానికి వచ్చారు. కాని మనోనిశ్చయం నిర్భయంగా చెప్పాను అమ్మతో. అమ్మ కీ విషయంలో పూర్తి స్వేచ్ఛ లేదని నాకు తెలుసు. ఒకవైపు మామయ్య మరోవైపు బాబాయి పోటీలుపడి సంబంధాలు తెచ్చారు. పిల్లలను వద్దన్నా వినక లాక్కుపోయి చూపించారు. పాపం! వారి జీవితాలతో చెలగాటమాడా నేమో ననిపిస్తుంది ఇప్పుడు తలుచుకుంటే. కృష్ణమూర్తి మామయ్యకూతురు పార్వతిని చేసుకుంటా నని చెప్పగానే ముందు ఆ కృష్ణమూర్తి మామయ్యే నోరుతెరిచాడు. ఏదో వూహించరాని వార్త విన్నట్టు, పిడుగు నెత్తిమీద పడ్డట్టు నిర్ఘాంతపోయి రాతి బొమ్మలా నిలబడిపోయాడు బాబాయి. అమ్మ మౌనాన్ని శరణు కోరి నిలబడింది.

ఇందుకూ కారణంవుంది.

పార్వతి అందమైనదికాదు. అలా అని మరీ కురూపికాదు.

మామయ్య ఏమంత కలవాడుకాదు. పెద్దకొడుకును బి. ఎ. కూడ అతికష్టంమీద చదివిస్తున్నాడు. ఇంకా ఇద్దరు మగపిల్లలు, అయిదుగురు ఆడపిల్లలు వున్నారు. ఇలాంటి మామయ్య కట్నమేమిస్తాడు? అనే ప్రశ్న బాబాయి ముఖంలో తళుక్కున మెరిసింది.

కాని నా పట్టుదలముందు ఈ ప్రశ్నలు తృణప్రాయములైనాయి. నాతో పార్వతి వివాహం నిశ్చయమైంది.

కాని బాబాయికి ఈ వివాహం ఏ మాత్రం ఇష్టంలేదు. ఆయన శాయశక్తులా ఈ పెళ్లి నాపాలని చూశాడు. కాని మేమిద్దరం ప్రమాణంచేసిన ముహూర్తబలం అలాంటిది. దీన్ని ఆయన ఆపలేకపోయాడు. కాని, ఆయన ఒక విషయంలో విజయం సాధించాడు. అది నాలుగువేలు కట్నం. ఈ సంగతి ముందు నాకు తెలీదు. ఈ పెళ్లి సవ్యంగా జరుగుతుందని మామయ్య కూడ అనుకోలేదేమో. ప్రతిపనికి, ప్రతిచేతకి బాబాయి అడ్డువస్తూనే వున్నాడు. సణుక్కుంటూనే వున్నాడు. వీలైనంతవరకు బాబాయిని సర్దాలని ప్రయత్నించాము. కాని కోపోద్రేకంలో "అవునురా, ఈ నాటికి నేను పరాయివాణ్ణి అయ్యాను. ఆయన ఎక్కువైనాడు" అన్నాడు రెచ్చిపోతూ.

పెళ్లి ఏమంత ఉత్సాహంగా జరగలేదు.

కూతురు భవిష్యత్తుమీద మామయ్యకి భయంగా గానేవుంది. ఎండా వాన కలసిన ప్రకృతి ఆయనది. ఆయన జన్మలో వూహించనిస్థితి ఇది.

"బాబూ, ఎందరు లక్షాధికార్లు పిల్లనిస్తామని వచ్చినా మా అమ్మాయినెందుకు చేసుకున్నావో నాకే తెలియటంలేదు. కట్నంకూడా సమయానికివ్వలేకపోయాను. త్వరలో సర్దుబాటు చేస్తాను." అన్నాడు. ఆయన గొంతులో దుఃఖం ఒలికింది.

నిర్ఘాంతపోయి నిలబడ్డాను. కాని దీన్నెవరూ గమనించలేదు. ఆ సమయంలో బాబాయితో వాగ్యుద్ధం ఇష్టంలేక వూరుకున్నాను.

పార్వతి నా సహధర్మచారిణి అయింది.

నా పెళ్లికి వారంరోజులముందు లక్ష్మణరావు మంజుల అనే అమ్మాయిని చేసుకున్నాడు. వాడూ ఈ విషయంలో నా ప్రక్కనే నిలబడ్డాడు.

కాని వాడికి నాకంటే మానసిక బలం ఎక్కువగా వుంది. ఈ పెళ్లివాళ్లింట్లో ఎవరూ ఆమోదించక పోయినా చేసుకున్నాడు. ఉద్యోగం దొరక్కుండావే కాపురం పెట్టేశాడు! ఆ తరువాత ఉద్యోగం దొరికింది.

నే నదే చేయలేకపోయాను. పార్వతిని తీసుకు రావటానికి, మరో పరిస్థితికి లంకెపెట్టి అమ్మనోరు నొక్కేశాడు బాబాయి.

అమ్మ మూగదైపోయింది.

నేను ఈ విషయం గురించి వ్రాస్తే "కాస్త ఓర్పు వహించు నాయనా, ఇంకో రెండేళ్లలోమురళి అమెరికానుంచి వస్తాడు. కమలని తీసుకుపోతాడు. ఇక నీ ఇష్టం ఎవ్వరూ కాదనరు. ఆయన కిష్టంలేని ఈ పని మనం చేస్తే ఏ పాపము ఎరుగని కమల కాపురం చెడుతుంది." అంటూ నాకు తిరిగి జాబు వ్రాసేది.

అమ్మ మనోవ్యథ అర్థంచేసుకున్నాను.

కాని రెండేళ్ళు గడిచి కమల మురళితో వెళ్ళి పోయినా, పార్వతి మా ఇంటికి రాలేదంటే అందుక్కార ణం నా బలహీనతే. ఈ రెండుసంవత్సరాలలోను నేను మారిపోయాను. బజార్లలో రెండుజడలు వేసుకుని, నైలాన్‌చీరలు కట్టుకుని భర్తవెంబ విలాసంగా నడిచిపోయే ఏ స్త్రీని చూసినా నాలో మాయ జనిస్తుంది. ఇది తప్పని తెలిసినా ఏమీ చేయ లేక పోయాను. క్షణికోద్రేకంలో పార్వతిని పెళ్ళిచేస కున్నా. కాని లక్ష్మణుడికివి పట్టవు. వాడిసంసారం స్వర్గతుల్యంగా వుంది. ఈ మాటలు వాడే చెబుతాడు.

"బ్రదర్, మనకు కావలసింది ఆత్మ సౌందర్య కాని, బాహ్య సౌందర్యంకాదు." అని హితబో చేసేవాడు.

నేనూ మాట్లాడేవాణ్ణికాదు.

"గుణంలోఉన్న రూపాన్ని చూచి ఎంతకాల సంతోషిస్తామో, రూపంలోఉన్న గుణాన్ని చూ అంతకాలం సంతోషించలేం." అనేవాడు.

నాకు నిజమేనేమో ననిపించేది.

"నువ్వెందుకింత బలహీనుడివి. హాయిగా సం దిస్తున్నావు. అభముశుభము తెలియని పిల్ల ఏరికోరి చేసుకున్నావు. ఇంకా ఆమెలో ఏం తప్పు దని ఇలా ఏడిపిస్తావు? వెళ్ళి తీసుకురా, ఇల్లుచూస్తా" అన్నాడు.

అలాగే చేయాలనుకున్నాను. కాని మామయ్య సుగ్రీవాజ్ఞ. 'పార్వతి వచ్చిన మర్నాడు కమలవస్తుంది' అని ఉత్తరంవ్రాశాడు. ఆ ఉత్తరంలోని అక్షరాల నా కాళ్ళకు బందాలువేసినాయి.

నీరసంతో కూలిపోయాను.

*   *   *

అమ్మదగ్గరకెళ్ళి చూసివచ్చాను.

గదంతా దుమ్ముధూళి పరిసర్పితమై ఉంది సీనుతో ఈ పాటికీ రమ్మని చెప్పాను. ఇంక రాలేదు.

అమ్మతో నా వేదన చెప్పుకున్నాను. కాని అమ కూడ ఏమీ చేయలేని స్థితిలోవుంది. కన్నీరు కార ఊరుకుంది. ఈ నిశ్శబ్దం నా తప్పుకు సంజాయి చెప్పమంటోంది. కాని ఏం చెప్పను? నాలోని వేద పరాకాష్ఠ నందుకుంది. అర్థరహితమైన ఊహా సుడులు తిరిగి జీవన స్రవంతిని హరించుకుపో న్నాయి.

"బాబుగారు—"

"ఈ లోకంలోపడి కళ్ళుతెరచి చూశాను.

"ఏడుస్తున్నారేటి బాబుగారు?" అన్నాడ వాడు కంగారుగా.

"ఏంలేదు సీను, గదిశుభ్రంచేయి" అన్నాన.

సీను నావంక చూస్తూ చీపురుతీసుకుని వెళ్ళాడ. జీవితం చలించే స్వభావంగల నీడలా అనిపిస్తున్నది వెన్నెలలో చల్లగాలిలో నిండుగా వికసించిన గులా పువ్వు ఎంత వెన్నెలని, ఎంత చల్లదనాన్ని పీల్చుక గలదో, అంత ఆనందాన్ని పీల్చుకుంది జీవితం.

"బాబుగారు, ఉత్తరం—"

చింపి చదువుకున్నాను.

"ఏమండీ,

నా కెందు కీ శిక్ష? నా గుండెల్లో భరించలే బాధ పేరుకుపోతున్నది. మీరు నన్నెందుకిలా అవ

—36 వ పేజీ చూడం

ఎక్కువ పాలు!
ఎక్కువ వనస్పతి!

ప్రతి వ్యక్తి సంపూర్ణమైన పోషణ పొందాలంటే యితర ఆహారమునకు పైగా రోజూ కనీసము 280 గ్రాముల పాలు త్రాగాలని ఆహార పోషణ నిపుణులు సిఫార్సుచేస్తారు. ప్రోటీనులు, ఖనిజ లవణములు, విటమినులు మరియు జిడ్డు పదార్థములు అన్నీ కలిగిన పాలు సంపూర్ణమైన ఆహారము. శాకాహారులకు ఎంతో అవసరమైన జంతు సంబంధమైన ప్రోటీనులు ఒక్క పాలనుండి లభించాలి. దురదృష్టవశాత్తు, మన దేశములో త్రాగుటకూ, పాల తయారులను చేయుటకూ తల ఒక్కింటికి రోజుకు మొత్తము 140 గ్రాముల పాలు మాత్రమే లభిస్తున్నాయి. మూడవ ప్రణాళిక ఆఖరుకు కూడ 145 గ్రాముల పాలు మాత్రమే లభిస్తాయి.

రవాణా సౌకర్యములు పెరుగుట వలన మరియు హెచ్చు ఆధునిక డెయిరీలు ఏర్పడుట వలన త్రాగుటకు ఎక్కువ పాలు

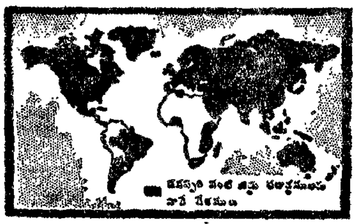

లభిస్తాయి. ఇది జనులకే కాకుండా పాలు సరఫరాచేసేవారికి కూడ మంచిదే. ఎందుకంటె, పాల తయారులను అమ్మేదానికంటె పాలను అమ్ముట వారికి ఎక్కువ లాభసాటియైనది.

అయినా, పాలను ఎక్కువగా త్రాగడము మొదలుపెడితే నెయ్యి ఉత్పత్తి తక్కువ అవుతుంది. ప్రపంచమంతటా అభివృద్ధిగాంచిన దేశములలోవలె మన దేశములోకూడ నెయ్యివంటి పేర్కొన్న జిడ్డు పదార్థమునకు ఎక్కువ అవుతున్న గిరాకీని క్రమంగా వనస్పతి తీరుస్తుంది. డెయిరీ పరిశ్రమలు బాగుగా నిర్వహింపబడుతున్న వెన్న సమృద్ధిగాగల డెన్మార్క్ మరియు హాలెండులలోకూడ వనస్పతివంటి పేర్కొన్న శాక జిడ్డు పదార్థమే ఎక్కువగా వాడబడుతోంది. విటమినులు కలిగిన వనస్పతి శుద్ధమైన పాల జిడ్డు పదార్థములగు వెన్న, నెయ్యివలె సరిసమానముగా పోషకమైనది. అంతేకాకుండా, సులభముగా లభించే శాకనూనెల నుండి తయారుచేయబడుతున్నది కనుక వనస్పతి ఎంతో పొదుపైనది కూడా.

వనస్పతి మరియు అటువంటి జిడ్డు పదార్థములు ప్రపంచమంతటా వాడబడుతున్నాయి!

ఇంకా వివరములకు యీ క్రిందనుకు వ్రాయండి :

ది వనస్పతి మ్యాన్యుఫేక్చరర్స్ అసోసియేషన్ ఆఫ్ ఇండియా

ఇండియా హౌస్, ఫోర్ట్ స్ట్రీట్,

బొంబాయి-1

IWT-VMA-3904

గోడమీద బొమ్మ

25 వ పేజీ తరువాయి

గుం చేస్తారు ? మీ మౌనం నా భవిష్యత్తుని కత్తిరిస్తున్నది. ఇక్కడ నన్నెలా వదుల్చుకుందామనుకున్నారో మీకు తెలియు? అమ్మా నాన్నల భారం తొలగింపా లనుకున్నారా ? నాకు విముక్తి ప్రసాదించండి." ఇది పార్వతి ఉత్తరంలోని సారాంశం. ఇది మొదటి ఉత్తరం. ఎంత బాధపడుతున్నదో పార్వతి అను కున్నాను.

మామయ్యగారింటికి తీరికలేక ఈ అయిదేళ్ళనుంచి వెళ్ళలేదు ఎక్కువగా. ఈ మూడేళ్ళలో అసలు వెళ్ళనేలేదేమో. వెళితే నేను పూర్తిచేయలేని ఒక ప్రశ్న ఆ కుటుంబంలోని అందరి ముఖాలలో ఉదయిస్తుంది.

"బాబుగారు, గది శుభ్రం చేసివాను" అన్నాడు సీను; క్యారేజి తీసుకుని వెళ్ళబోతూ.

తలూపి, గదిలోకి పోయాను.

కిటికీదగ్గర నిలబడి బయటకు చూశాను.

శిథిలమవుతున్న కాంపౌండు గోడమీద ఎవరో బొగ్గుతో ఒక స్త్రీ బొమ్మ వేశారు. దాన్ని చూస్తుంటే నా గుండెల్లో ఎవరో వేలుపెట్టి కెలికినట్లయింది.

మరిచిపోదామనుకున్న పార్వతి ఆ బొమ్మను చూడగానే మనస్సులో మెదిలింది. భిక్షాపాత్ర పట్టుకుని నిలబడిన ఆ నల్లటి బొమ్మకీ పార్వతికీ భేదం కనిపించలేదు నాకు. పార్వతి కూడా నా ప్రేమ భిక్షనే కోరుతున్నది. ఎవరు గీశారో ఆ బొమ్మ ? ఎవరి మనస్సు కష్టసుఖాలతో నడబోయబడి ఈ చిత్రం గీయించిందో ? నా కెందుకో భరించ లేని నీరసం ఆవరించినట్లయింది. తలెత్తి సూటిగా ఆ నల్లటి బొమ్మవంక చూడలేకపోయాను. ప్రాణంలేని ఆ బొమ్మ మౌనంగా నా హృదయాంతరాళాల్లో ఆవేదనను సృష్టిస్తున్నది. పార్వతి వేదనకి ప్రతిధ్వనిగా ఈ చిత్రం నిలిచింది.

కాలం స్తంభించిపోయినట్లు అనుభూతి పొందాను. గడియారంలో కాలం చిక్కుకుపోయిన ట్లుంది. పార్వతి అదృశ్యంగా ఇక్కడకు వచ్చి, తన మనస్సును కుంచెను చేసి తన కన్నీటిలో ఆ కుంచెను ముంచి ఈ చిత్రం వేసిందేమో ?

ఎప్పుడో సంవత్సరాల క్రితం ఏకాగ్రతతో ఊహించుకున్న దాంపత్యాన్ని తిరిగి ఈ అస్పష్ట నవజాగృత చైతన్యం కూడదీస్తోంది.

ఆ బొమ్మ నా దగ్గరగా వచ్చి నిలబడింది. ఆమె ఉచ్ఛ్వాసనిశ్వాసాలలో భవిష్యత్తుపైన అచంచలమైన విశ్వాసం కనిపించింది నాకు. ఆమె తన జీవితాన్ని వర్తమానంలోకన్నా భవిష్యత్తులోని మరొక కోణంలో చూసుకుంటోంది.

మామయ్య, పార్వతిని నా కిస్తాననే ధైర్యంలేక ఇతర సంబంధాలు చూడటం, బాబాయి పైపోటీగా సంబంధాలు తేవటం, నా పెళ్ళి—ఒక టొకటిగా కనులముందు మెదిలినయ్.

నాకు తెలీకుండానే ఉద్రేకం వచ్చింది.

"పారూ ...." అని పిల్చాను. ఆ బొమ్మ మౌనంగా తన స్థానంలో నిలబడింది.

తెలివితెచ్చుకుని చుట్టూ చూశాను. ఎవరూ లేరు నల్లని యోగమాయలాంటి చీకటి అలుము

32 చూడండి

చేసి ప్రతి అణువుని వెదకి నిరాశతో వెనక్కి తిరిగింది.

ఈ ఏకాంతాన్ని భరించలేను. కాదు. ఈ అన్యాయం ఇంకా చేయలేను.

వెనక్కి తిరిగి బయలుదేరాను. కాని రేపు ఆఫీసు—ఇది గుర్తురాగానే నాలో చెలరేగిన క్షణికోద్రేకం దిగజారిపోయింది.

*   *   *

"బాబుగారూ, భోజనం తెచ్చాను" అన్నాడు సీను.

"అదేమిట్రా, మీ అక్కయ్య ఏది ? ఈరోజు రాలేదేం ?" అన్నాను.

"మా బావ చినిమాకు తీసుకుపోయిండు" అన్నాడు వాడు సిగ్గుపడుతూ.

సూటిగా ప్రశ్న వచ్చి గాలంవేసింది ఎదకు. ఈ ప్రశ్న చాలా తీక్షణమై అంతఃకరణాన్ని మెలిపెట్టి వేసింది.

"సీనూ, మీ అక్క, బావ ఎట్లా ఉంటారు?" అన్నాను; నా ప్రశ్నకి జవాబు తెప్పించుకోటానికి.

"అదేమిటి బాబు ?" అన్నాడు. బహుశ వాడి కర్థమై ఉండదు నా భావం.

"అంటే మీ బావ మీ అక్కయ్య నెట్లా చూస్తాడు !"

"బలేవోరండి! మా బావ ఇప్పుడు బాగుపడ్డాడండి. తాగడు. మా అక్కని దేవతంటాడు. బలే మారిపోయాడు!"

"మరి మీ అక్క ?"

"అక్కకి బావ దేవుడండి. అదే అంటది. ఆడు లేకుంటే ఇది బతకదంట !" అన్నాడు వాడు.

"వాడు కుంటివాడు కాదుట్రా !"

"కాదుండి మరి! ఆడు సేసిన పనికి నా కొల్లు మండుద్ది బాబుగారు. కాని ఈ అక్కే అన్ని ఏమన్నీదు. ఆడు దేముడంట. ఆడికి సేవ సేస్తా ఉంటానంటది. అప్పట్నుంచి ఈడు మారి పోయిండు" అన్నాడు సీను.

సమాధానం రాని ప్రశ్న నా గుండె లోతులను వెదుకుతున్నది.

"సీనూ, ఈ బొమ్మ ఎవరు వేశారు?" అన్నాను.

"నేనేనండి !" అన్నాడు వాడు సిగ్గుపడుతూ వెళ్ళిపోతూ.

రాత్రి చాలసేపు నిద్రపట్టలేదు. కనులు తెరిచినా మూసినా పార్వతి కనిపిస్తోంది. రెండు మూడుసార్లు ఒంటరిగా పార్వతి నా దగ్గరకి నడచి వచ్చి ఏడుస్తున్నట్లు అనుభూతి పొందాను. ఈ రాత్రి మహా భయంకరమైనది. నా గత స్మృతులను ఒక్కసారి మేల్కొలిపింది. సడిలేని సడిరేయి నాలోని అంతర్వేదనకు ఎక్కడో కొన్ని వందల మైళ్ళ దూరంలో ఉన్న పార్వతికి వంతెన నిర్మించింది. పార్వతిమీద ఎంతో జాలి కలిగింది. చేయని నేరానికి శిక్ష అనుభవిస్తున్నది. ఈ మాటలు పదేపదే ధ్వనించగానే నా గుండె తరుక్కుపోయింది. మొదటిసారిగా కన్నీరు వచ్చింది.

ఈ దుఃఖానుభవం విచిత్రమైనది. ఈ అనుభవానికి ఆద్యంతాలు లేవు. జరామృత్యువులు లేవు. అది ఏక పథగామియై హృదయాంతరాళాల్ని తొలుచుకుని పోతున్నది.

పార్వతిని తీసుకొస్తే బాగుంటుం దనిపించింది. కాని బాబాయి పూరుకోడు. కోడలనైనా చూడకుండా కమల కాపరాన్ని చెడగొడతాడు. కమల మా మేనమామ కూతురు. తల్లీ, తండ్రీ లేరు. అమ్మ పెంచి పెద్దదాన్ని చేసింది. చెల్లెళ్ళెవరూ లేకపోయినందువలన ఏమో కమల చెల్లెలే అనిపించింది. స్ఫటికంలా స్వచ్ఛమైన మనసు కమలది.అలాంటి కమలను చూస్తూ చూస్తూనే నే నెలా అన్యాయం చేయగలను ? అయినా బాబాయిది మంకుపట్టు !

కాదు, ఇది నా బలహీనత. నాన్న పోయినప్పటి నుంచి బాబాయి మా వ్యవహారాలన్నీ చూసేవాడు. మొదటినుంచి బాబాయికి మామయ్యమీద కోపంగానే ఉంది. అందు క్కారణం ఏమిటో ఎవరికీ తెలీదు. నేను బాబాయి శిక్షణలోనే పెరిగాను. చిన్నప్పటినుండి నాలో బలహీనతను పెంచుతూ వచ్చాడు బాబాయి. ఆ బలహీనతే నా ఈ స్థితికి కారణం! అయినా ఈ బలహీనతను పోగొట్టుకోలేకపోతున్నాను.

నాలోని శాంతిని భగ్నం చేసింది ఈ రాత్రి. లేచి కూర్చున్నాను.

భిన్నాభిన్నమై అణువుల రూపంలో మంచు బిందువుల్లా జారిపోతున్నాయి కాలబిందువులు. ఈ వియోగాన్ని భరించే శక్తి లేదు నాలో. ఇవ్వాళ ఎందుకో ఇలా అనిపించింది. దుఃఖ బడబానలంతో హృదయం దగ్ధమౌతున్నది. భరించలేని నీరసం నన్నావరించింది. మనస్సు శకలాలయిపోయింది. తల తిరిగిపోయింది.

ఈ ఏకాకిత్వం చాల విచిత్రమైనది. ఇలాంటి అనుభవాన్ని జీవితంలో ఇదే మొదటిసారి పొందటం.

జీవితంలో అర్థంకానిది, నే నర్థం చేసుకోలేనిది ఏదో ఉంది. అర్థంలేని ప్రహసనంలాంటిది నా జీవితం. క్షుద్ర దీపంముందు చలించే నీడలాంటిది నా జీవితం.

నా హృదయస్పందన హెచ్చయింది. గతంలోని సంఘటనలు, శక్తులు నన్ను ఏదో తెలియని లోకానికి తీసుకుపోతున్నయి. నాకు భవిష్యత్తు కూడ అంధకారమయంగానే కనిపించింది. పార్వతి నా చుట్టూ ఏదో వలయాలు సృష్టించింది. ఇవి నన్ను బంధించినయ్. ఈ అయిదు సంవత్సరాలు ఏకాకిగానే కాలం గడిపాను. ఈ కొన్ని కాలంలో నే ననుభవించిన 'ఆనందము' ఎవ్వరితోనూ చెప్పుకోలేనిది.

ఆ గదిలో కూర్చోటం కూడ కష్టమైంది నాకు. ఈ రాత్రి ఎలా దొంగతనంగా నా జీవితంలో విలీనమైపోయిందో ? దీన్ని నా జీవితంలోంచి కత్తిరించివేయగల శక్తి నాకే ఉంటే ? నా జీవితం పునరావృతమైతే ఎంత బాగుండును? ఏ బలహీనత వలన నే నిలాంటి అన్యాయం ఒక స్త్రీ జీవితానికి చేశానో, ఆ బలహీనతని రూపుమాపుకుంటాను. మా ఇద్దరిమధ్య ఏర్పడిన ఈ అగాధానికి వారధి నిర్మించే శక్తి నాలో లేదు ! ఈ స్వయంకృతాపరాధానికి నన్ను నేను శిక్షించుకోక తప్పదు.

తలుపు తాళంవేసి బయలుదేరాను.

బయట సన్నగా తుంపర పడుతున్నది. రాత్రి చీకటిదీపాన్ని వెలిగించుకుంది. వల్లని వెలుగు అలుముకుంటున్నది.

నడుస్తూనే రెండు విచిత్రమైన సంఘటనలను చూశాను. ఈ సంఘటనలు నాలో ఆశ్చర్యాన్ని రేకెత్తించినయి. నా గది ప్రక్కనే వెంకన్న గుడిసె ఉంది.

మంచి పుస్తకాలు
జీవిత రహస్యాలు:- మీ దాంపత్యసుఖానికి అనేక కామ సూత్రాలు:-........రూ. 3-50
యువతి:- స్త్రీలను గురించి అనేక కుతూహల విషయాలు........రూ. 3-50.
సంతానము:- గర్భనిరోధానికి 60 నవీన సులభ మార్గాలు..........రూ. 3-50
ఉమ్మక రహస్యాలు:- వ్యాపారంలో లక్షలు సంపాదించే అనేక కొత్తదారులు. రూ. 6-00
ఉద్యోగదర్శిని:- మనదేశంలోని అన్నిరకాల ఉద్యోగాలు, అర్హతలు, పొందే మార్గాలు.రూ.3-00
ఆత్మజ్ఞానము:- శరీరానంతరం ఆత్మను గురించిన నవీన శాస్త్ర పరిశోధనలు. రూ 2-50
పోష్టు ఖర్చులుచితం. క్రింది ఎడ్రస్సుకు వ్రాస్తే వి. పి. పోస్టుద్వారా మీయింటికి పంపబడును.
దేశసేవ ప్రచురణలు, ఏలూరు, ఆంధ్ర

కేలండరు ఉచితం
గ్లోరియా ద్రవాన్ని, మీ ముఖానికి రుద్ది తుడిచినంతలో అద్భుతమైన కాంతిని, మంచి అందాన్ని వెంటనే తెచ్చును. ముఖంలోముదిరూపుమ పోగొట్టి చక్కని లేతదనాన్ని తెచ్చును. ఎండకు వచ్చే నలుపును, మొటిమలను నమ్మకంగా పోగొట్టును. గ్లోరియాతోపెద్దబొమ్మకేలండరు ఉచితంగాయివ్వబడును.
వెల రూ. 1-75 అన్నిషాపుల్లో దొరకును.
JANITA PRODUCTS, ELURU. A.P

మృదువైన, సొగసైన శిరోజములకు
గోల్డన్ ఆమ్లా
సువాసనకు నాణ్యతకు సాటిలేనిది
బెంగాల్ కెమికల్
కలకత్తా
బొంబాయి
కాన్పూరు

"రా మావా బువ్వ తిందువుగాని" అంటున్నది ఎంకి.

వెంకన్న రిక్షా అక్కడే పెట్టి లోపలికి వెళ్ళి పోయాడు. వారి సంభాషణ పిట్టబ్బ వాతావర ణాన్ని దూసుకునివచ్చి నాకు స్పష్టంగా వినిపిం చింది. అప్రయత్నంగా నిలబడిపోయాను.

"ఇయ్యాల శానా డబ్బు లొచ్చినయ్యి ఎంకి. నీకు గాజులు తెచ్చినా—"

"నాకు గాజు లెందుకు మావా! నీకు పంచలు లేవుగా—" అన్నది

గోడమీద బొమ్మ

"పంచలకేంలేదుమ్మా, శానా పత్తాయి—" అన్నాడు వెంకన్న నవ్వుతూ.

నేను నిల్చోలేక పోయాను. ఎంకి ఎలా ఉంటుందో నాకు తెలుసు. వెంకన్న ఎలా ఉంటాడో తెలుసు. కాని వా రిద్దరిలో ఒకరిస్పైన ఒకరికి ఎంతో ప్రేమ ఉన్నది. ఏమిటి దీనిక్కారణం?

ప్రక్కవీధి తిరిగాను. నా ముందు మరో జంట నడుస్తున్నారు.

నాముందు ప్రవేశపెట్టిందా?

"...మనే ... ఉన్నాడు ... నీవు ... నా ...

"ఎందుకు ... ఆ ...—"

... సుబ్బులు, ... వాడు సుబ్బులు... కుంటుతూ.

"ఎందుకేటి? ... వారు ...? ... వారు ...?"

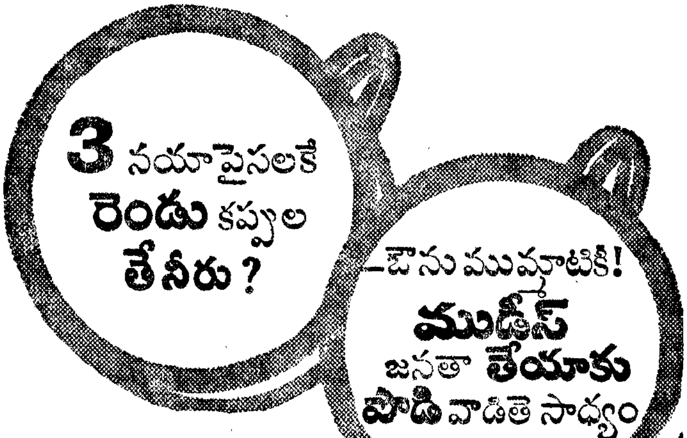

ముడీస్ జనతా తేయాకు పొడితో తేనీరు తయారుచేస్తే కప్పు ఒకటికి 1½ నయాపైసాకే తేలుతుంది. కొంచెం చక్కెర, పాలు చేరిస్తే అతి చిక్కని రుచికరమైన బంగారువన్నె తేనీరు తయారు అవుతుంది. మరుగుతున్న మంచి నీటిలో చెంచాడు, జనతా తేయాకు పొడి వేస్తే రెండు కప్పుల మంచి టీ అవుతుంది. 500 గ్రాముల పొట్లము 100 చెంచాల జనతా తేయాకు పొడి వుంటుంది. మంచి తేయాకు పొడులు అన్నింటిలోనికి ముడీస్ జనతా అతి చౌక — అయినా అది వాడితే కప్పులో మట్టి తేరుకోదు. కాగా వ్యర్థంగా పోయేది ఏమీ వుండదు. నేడే ముడీస్ జనతా తేయాకు పొడితో ఒక కప్పు మంచి తేనీరు తయారుచేసుకొని త్రాగండి. అప్పుడే మీరు పెట్టిన డబ్బుకు సరియైన విలువగల దానిని కొన్నట్టు కాగలదు!

ముడీస్ తేయాకు రకాలు
ఇతరం కూడా బహు మేలైనవి కొంవు:

సూపర్ ఫైన్

చిక్కగా వుండి, బహు రుచికరంగా వుండే మేలిరకం తేయాకులతో తయారుచేసిన పొడి.

బెస్ట్ ముడీస్ బ్లెండ్

అనన్య సామాన్యమైన సువాసన కొరకై ప్రత్యేకంగా ఏరిన తేయాకులతో తయారుచేసినట్టిది.

½ కిలో
ముడీస్ జనతా
తేయాకు పొడితో 200 కప్పుల
టీ తయారుచేయవచ్చు!

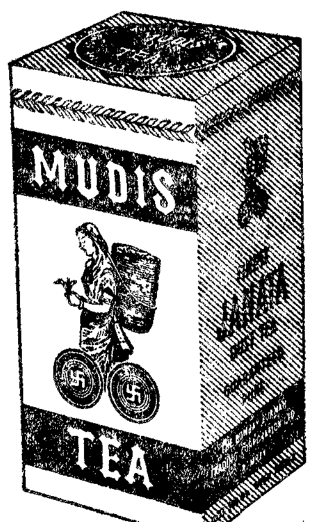

ఐ టెక్స్
బిందీ
కుంకుమ చాదు
అనేక ఆకర్షణీయ రంగులలో లభించును. శాస్త్రీయరీతిగా చేయబడిన నూతన పసగల కుంకుమ తిలకం.

అరవింద్ లేబరేటరీస్
పి. బి. నెం. 1415.
మద్రాసు-17

తెలంగాణ ... మరియు
ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు ఏజెంట్లు:—
ప్రగతి ఏజెన్సీస్, విజయవాడ-1.

పెప్స్ గొంతు మరియు గుండె బిళ్ళలను

మీరు సేవించేయడం
మీ దగ్గు త్వరితంగా పోవును

పెప్సను చప్పరించి, నొప్పిని నివారించే ఔషధాలు ...వునట్టి ... ఆస్వాదించండి, అవి గొంతు నొప్పి, రొమ్ము పడిశెము, దగ్గు లేక జలుబునుగలిగించే క్రిములను చంపును. పెప్స్ తక్షణ నివారణను గలిగించి క్రిములను నిర్మూలించును.

ఇందులో హానికర ఓషధులు లేవు పిల్లలకు, సురక్షితంగా ఇవ్వవచ్చును.

రొమ్ము పడిశెములు, గొంతు నొప్పి, పడిశెము, అధిక కఫము జలుబులు, దగ్గులను త్వరితంగా నివారించును

మందుల వ్యాపారులందరివద్ద అమ్మబడుచున్నవి
ఏ. ఇ. ఫుల్‌ఫోర్డ్ (ఇండియా) ప్రైవేట్ లి.

EPY. 55. TEL

అన్నాడు వాడు.

వాడి గొంతులో జీర పలికింది

"ఊరుకో బాబా, నాకు నువ్వు, నీకు నేను ఉండగా ఏదో ఇట్లా గడిచిపోనీ" అంది వాడి కళ్ళనీళ్ళు తుడుస్తూ సుబ్బులు

దాని ఆత్మవిశ్వాసానికి నాకు ఆశ్చర్యమేసింది. వాళ్లో లేనిది మీ రిద్దరిలో ఏదో ఉన్నది అది బాహ్య సౌందర్యాని కతీతమైంది హృదయ దౌర్బల్యపు గట్లు కవతలగా ఉంది వారికి తెలీకుండానే వారి హృదయాంతరాళాల్లో వెల్లివిరిసే ప్రేమను, ధైర్యాన్ని, ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ఈ చీకటిలో నేను దర్శించాను. ఏదో మహత్తర సత్యాన్ని కనుక్కున్నంత ఆనందం కలిగింది నాకు

ఈ దర్శనంయొక్క ప్రభావం తీవ్రమైనది. ఈ సత్యం మనస్సులో మెదలగానే కార్యరూపం ధరించింది ఈ ఒక్క రాత్రిలో నాకింత ధైర్య మెలా వచ్చిందో నాకే తెలియదు

మరునాడు లక్ష్మణరావు నా గదికి వచ్చాడు. నా అన్వేషణని గురించి వాడితో చెప్పాను.

"అవును బ్రదర్, నువ్వు వెళ్లి పార్వతిని తీసుకురావటమే మంచిది. వెళ్లిరా!" అన్నాడు నా భుజం చరుస్తూ. ఒక్క క్షణం పాత బలహీనత నన్నావరించింది మళ్లీ.

"కానీ ...."

"కాని లేదు, అర్ధణా లేదు—చూడు మూర్తీ, నువ్వెంతో త్యాగం చేశావు. నీ ఆదర్శాన్ని చేతల్లో చూపెట్టావు. కాని ప్రయోజన మేమిటి? నీ త్యాగానికి ఫలిత మేమిటి? ఒక స్త్రీ హృదయంలో నీవు దుఃఖాన్ని సృష్టించావు. అంతేనా! ఎవరికో జడిసి నీ త్యాగానికి హద్దు లేర్పరచుకుంటావా? అది బలహీనత—" అన్నాడు.

నిట్టూర్చాను.

"ఎంతో అందమైన దేవాలయంలో దేవుని విగ్రహం లేకపోతే దేవాలయంగా దానికి ఎంత విలువ ఉంటుందో, నీ జీవితంలో ఆమె లేకపోతే అంతే విలువ ఉంటుంది మూర్తీ! ఆమె లేనిది నీ కస్తిత్వమే లేదు. పవిత్రమైన మంత్రాలు మీ ఇద్దరి జీవితాలను కలిపి ముడివేసినయి. దాన్ని ఎవరూ విప్పలేరు. ఒకే బాటమీద మీ రిద్దరూ ప్రయాణం చెయ్యాలి! ఇది ఒక అన్వేషణ! ఆరాధన. నిజానికి ఆరాధింపబడటంలోకన్నా ఆరాధించటంలో గొప్పతనముంది మూర్తీ! నువ్వు రచయితవి. ఏవో రాస్తావు. కాని ఆ భావాలలో కొన్నిటినైనా చేతలలో చూపించు—" అన్నాడు వాడు నా భుజం తడుతూ.

నేను అప్పటికప్పుడే పంచి సర్దేసుకున్నాను. నా ఈ ప్రయాణం ఎవరికీ తెలీదు. శలవు పొడిగించమని ఆఫీసర్‌తో చెప్పి బయలుదేరాను.

"వెళ్లిరా మూర్తీ! నీవు వచ్చేసరికి మా ఇంటి ఎదురుగావున్న పోర్షను మాట్లాడివుంచుతాను." అన్నాడు స్టేషను ప్లాటుఫారంపై నిల్చుని. నేను తలూపాను ధైర్యంగా. నాకిప్పుడు ఎంతో సంతోషంగా వుంటది. నేను ఒక మంచిపని చేస్తున్నాను.

* * *

నా రాక వాళ్లింట్లో ఎంత ఆశ్చర్యం కలిగించిందో నేను చెప్పలేను.

పార్వతిని తీసుకువెళ టానికి వచ్చానని చెప్పేసరికి వాళ్ళకి ఆనందం కలిగింది.

"రారనుకున్నాను." అంది ఏడుస్తూ పార్వతి.

"ఎందుకు రాను" అన్నాను.

"ఈ అభాగ్యురాలిమీద ఇప్పటికైనా దయ కలిగింది." అంది ఏడుస్తూనే.

ఆమె నెలా ఓదార్చాలో నా కర్థంకాలేదు. స్త్రీని దుఃఖంనుంచి విముక్తురాలి నెలా చేయాలో నాకు చదువుల్లో చెప్పలేదు.

"ఊరుకో పార్వతీ, ఇది ఆనందించవలసిన సమయం! నే నెప్పుడూ నీవాడినే. నీకు వచ్చిన భయం లేదు." అన్నాను.

మండువేసవిలో మలయానిలాన్ని, మలయానిలంలో మండువేసవిని—ఈ రెండింటిని స్త్రీ హృదయంలో దేవుడు పదిలపరిచాడనిపించింది.

నాలుగురోజుల తర్వాత పార్వతితో బయలుదేరాను.

"సాధ్యమైనంత త్వరలో ఆ డబ్బు అందేట్లు చూస్తాను నాయనా! ఎంత ప్రయత్నించినా ఇప్పుడు దొరకలేదు." అన్నాడు మామయ్య దీనంగా నిల్చుని.

పెళ్ళినాటి ఉత్సాహం ఈ రోజు పార్వతిముఖంలో వెలిగింది.

నేను నవ్వి ఊరుకున్నాను. మూర్ఖులు మూర్ఖులుగా ఈ సంసారాన్ని ఈదుతూ ఎన్నియుగాలు కూడబెడితే నాలుగువేలు అవుతుంది?

నే నింటికి పార్వతితో వచ్చేసరికి లక్ష్మణరావన్ని ఏర్పాట్లుచేశాడు. నిజానికి వాడికి నే నెంతైనా కృతజ్ఞుణ్ణి. వాడి ఋణం నేను తీర్చుకోలేను.

పార్వతిని తీసుకొచ్చినట్లు అమ్మకి ఉత్తరం వ్రాశాను.

ఆ సాయంకాలం ఆఫీసునుంచి తిరిగివస్తూ గోడ వంక చూశాను. కాని ఆ గోడ కూలిపోయింది.

"బాబుగారు—" అంది సుబ్బులు ఏడుస్తూ.

వెనక్కితిరిగి చూసి "ఏమయింది? ఎందుకేడుస్తున్నావు?" అన్నాను.

"మా సీనుగాడు పోయిండు బాబు!" అంది పెద్దగా ఏడుస్తూ.

"సుబ్బులు!" అరిచాను. నా మనస్సులో ఏదో బాధ తలుక్కున మెదిలింది.

"ఎలా పోయాడు?"

"ఈ గోడమీద బొమ్మేయబోయిండు. అది కూలింది—వోడు......"

ఈ మాటలు వింటుంటే నాకే గుండె తరుక్కుపోయింది. కన్నీరు ఆగలేదు.

సుబ్బులు ఏడుస్తూ వెళ్ళిపోయింది. దాన్ని నేను ఓదార్చలేను!

వాడు ఏం బొమ్మ గీద్దామనుకున్నాడో ఏ బడబాగ్ని జ్వాలలు రగిలి వాడు ఆ నల్లని బొమ్మవేశాడో? ఇది శేషప్రశ్న. కాని ఆ బొమ్మే ఒక స్త్రీ కాపురం చక్కదిద్దింది. ఆ బొమ్మే ఒక మానవుని హృదయంలో సత్యాన్ని మేల్కొలిపింది. మానవత్వాన్ని నింపింది. ఆ బొమ్మకు ఏ బహుమతులు రావు. ఎవ్వరూ మెచ్చుకోరు ఆ బొమ్మను చూసి. ఆ బొమ్మ ఎవరు వేశారనే ప్రశ్నకూడా రాదు. కాని ఆ నల్లనిబొమ్మ తన గీతలలో ప్రాణప్రతిష్ఠ చేసికుని నా దగ్గరగావచ్చి నిలబడింది. నేను దీనికు శాశ్వతంగా ఋణపడి వున్నాను. మలుపులు తిరుగుతున్న తలపులతో వెళుతూ వెనక్కి తిరిగి చూశాను. శిథిలమై కూలిన కుడ్యంపై అస్పష్టంగా వెలుగుతున్న ఆ బొమ్మ తృప్తిగా నవ్వినట్లు నా కనిపించి నా గుండెలో శాశ్వతంగా ముద్రించుకుపోయింది.

ఆదాయము కావాలంటే

ఇంటింటా కుట్టు పని నేర్చి మీ సొమ్ము ఆదా చేయండి. నేర్చుకొనుటకు ప్రత్యేక గ్రంథం—అందరు టైలర్లే రు. 5/- 266 పే. 180 బొమ్మలు, అందమైన ఫుల్ క్యాలికో బైండు. బేతాయింపు రు. 3-50. కత్తిరింపులు రు. 1/-. రహస్య బోధిని రు. 0-62. ఈ 4 తెలుగు. వి. పి. అదనము. జి. పున్నారావుచౌదరి, మోపర్రు, తెనాలి తా.

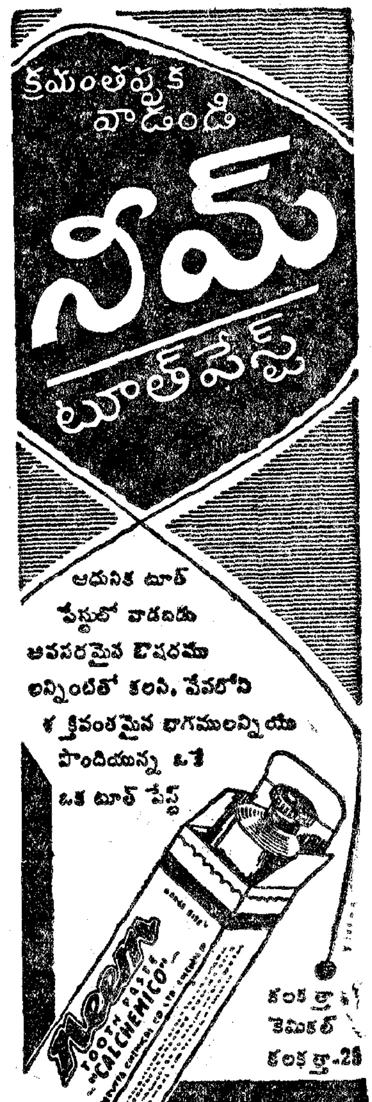

దక్షిణ ఇండియా ఆఫీసు:
5/149. బ్రాడ్వే, మద్రాసు-1.